

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

In decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Primam Partem, & Primam Secundæ D. Thomæ. Ad Alexand.
VII. Pont. Max.

Esparza Arteida, Martin de

Lugduni, 1666

VII. Vtrum Angeli assumant corpora?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94815)

nulli duo possent eiusmodi mutuum communicacionem perfecte inire. Quia Angelus inferior alio Angelo non potest percipere perfecte, & adequatè conceptus superioris, ut patet; per se autem apparet molestum naturæ intellectuali finitæ, cum nullo posse agere æquè sapienti, & æquè bono, capaci eadem omnia percipere, & conanti intra eandem spheram. Tertio credibile est, eadem proportionali ratione instructam à Deo esse pulchritudinem curiæ celestis, & mundi huius sensibilis: Quia perfectus artifex omnes sui operis partes instruit proportionem mutua, & iusta correspondentia, quantum fieri potest. Fieri autem potuit, ut liquet ex quaestione præcedenti, ut observaretur hæc etiam proportio inter spiritualia, & corporalia quoad diversitatem specierum cum pluralitate individua sub vnaquaque specie. Postremo potissima ratio multiplicandi individua sub eadem specie infima, est insufficiencia vnici individui ad collectionem omnium operationum inuicem similibus, quæ est necessaria ad perfectam dispositionem, ac directionem vniuersi. Huiusmodi autem insufficiencia manifestè deprehenditur inter alia ex deputatione singulorum seorsim Angelorum ad custodiam singulorum hominum. Nempe custodia vniuscuiusque hominis est eiusdem rationis cum custodia alterius hominis, maximè, si vterque sit, uti sunt plerique, assimilis conditionis, & spheræ. Perperam autem, ac superuacaneè singuli Angeli singulis deputarentur hominibus, si vnus pro omnibus æquè sufficeret.

Ad 1. Negatur vnica, & adequata rationem multiplicatis individualis sub eadem specie infima esse conseruationem speciei: tum quia nuper reddita est alia, eaque potior ratio eius multiplicatis, quæ viget in Angelis, non minus quam in corruptibilibus: tum quia inde fieret totidem solum debuissè dari individua cuiusque speciei corruptibilium, quot præcisè sufficerent ad perpetuam eius conseruationem. Cuius oppositum cernitur manifestè in omnibus rerum corruptibilium speciebus.

Ad 2. Esto plus conferat ad pulchritudinem vniuersi diuersitas specierum, quam pluralitas individua eiusdem speciei seorsim sumpta; vtraque tamen simul pulchritudinem reddit maiorem, quam vtralibet seorsim, præsertim cum vnicuique individuo inest aliquid peculiare, & diuersum ab iis omnibus, quæ insunt reliquis indiuiduis, uti contingit in Angelis, iuxta dicta in quaestione præcedenti ab art. 4. Eadem igitur ratione, qua oportuit pro pulchritudine vniuersi vndeque completa; ut vltra speciem, aut species supremas Angelorum darentur mediæ etiam, & infimæ species, oportuit similiter, ut sub vnaquaque specie darentur plura individua accidentaliter tantum inter se diuersa.

Ad 3. Repugnat ut iis, qui destinandi sunt ad munera prorsus homogonea, & exigitiua æqualis prorsus virtutis in suo principio, conferatur substantialis, ac essentialis idoneitas specialis pro singulis eiusmodi ministeriis. Quia dispares in natura, & substantia eo ipso sunt habiles ad munera non solum plura, & distincta, sed etiam diuersa, ac heterogonea. Dictum autem est plurimum Angelorum munera, ac ministeria esse prorsus æqualia, ac homogonea.

QVÆSTIO VII.

Vtrum Angeli assumant corpora.

IDENTVR non assumere, nec fieri posse, ut assumant 1. Quia corpus assumi à spiritu est hunc illi vñri, tanquam formam. Nempe assumere est ad se sumere, quod fit per vnionem, nec fieri sine vnione vñlo pacto potest. Angelus autem nequit vniri corpori, cum sit substantia purè spiritualis, & purè spiritualiter in se completa, adeoque inepta, quæ compleatur per corpus sibi vnitum, ut apparet ex dictis quaest. 1. & 2. Ergo Angelus nequit assumere corpus.

2. Angelus sufficit sibi sine corpore ad omnes suas operationes perfecte exercendas. Alioquin postulare intrinsecè vnionem cum corpore, tanquam cum instrumento necessario ad operandum perfecte. Quæ fuit sententia Bernardi hom. 6. super Cant. vbi dicit: *Domus Deo soli sicut immortalitatem, sic incorporeitatem, cuius natura sola neque propter se, neque propter alium solatio indiget instrumenti corporei. Liquet autem omnem spiritum creatum corporeo indigere solatio.* Sequela autem admittere non potest ob ea, quæ dicta sunt in eadem quaest. 1. & 2. Ergo nec antecedens, Quod si absque corpore posset exercere perfecte omnes suas operationes, perperam, penitusque inutiliter assumeret corpus. Nihil autem perperam, & inutiliter peragit Angelus. Non igitur assumit corpus, si ea suppositio est vera.

3. Si Angelus assumeret corpus, appareret hominibus, atque ab eisdem existimaretur corporeus, & opere ipso diceret illis se esse corporeum. Quod est mentiri, & inducere in deceptionem. Angelus autem mentiri, ac decipere non potest. Quia peccare non potest.

4. Angelus assumpto corpore foret visibilis, & tangibilis, sicut homo, ac proinde esset indiscernibilis per visum, & tactum ab homine, aut ab alia substantia verè corporali. Fieri autem non potest, ut substantia purè spiritualis non possit certò discerni à substantia corporali. Alioquin fuisset insufficiens argumentum Christi Domini, quo probat suam resurrectionem Lucæ 24. 39. *Videte manus meas, & pedes, quia ego sum: Palpate, & videte, quia spiritus carnem, & ossa non habet, sicut me videtis habere.* Ergo fieri non potest, ut Angelus assumat corpus, utque sub eo appareat hominibus.

5. Si Angelus assumeret corpus, posset in eo edere operationes vitales videndi, audiendi, loquendi, comedendi, & localiter progrediendi. Quia est perfectior quam anima rationalis, quæ eiusmodi operationes exercere valet in corpore, cui adiungitur. Fieri autem non posset, ut Angelus efficeret eiusmodi operationes per corpus, quin viuificaret ipsum corpus. Quia operatio vitalis est actus proprius viuents. Viuificare autem corpus, est ipsum informare, eidemque vniri tanquam formam. Quod iam iterum dictum est repugnare Angelo.

Art. 1. Respondetur. Assumere dicitur tripliciter. Primo strictissime pro vnione physica perfectiua assumpti per assumens, qualis est assumptio humanitatis per Verbum diuinum. Atque hic modus assumptionis omnino repugnat Angelo respectu corporis, cum sit substantia simplex essentialiter completa per se ipsam, adeoque incapax, ut compleatur per corpus sibi vnitum, aut ut compleat corpus per vnionem.

ngm

nem sui cum ipso. Inimò neque subsistentia Angeli est idonea, quæ terminet, & vltimè compleat naturam corpoream, vt docent Vasquez, & alij. Quia hoc differunt hypostasis creata, & diuina, quod diuina præcontinueat in se omne genus perfectionis, ideoque potest perficere intrinsecè, atque complere, quantum est ex se, quamlibet indiscriminatam naturam. At hypostasis creata, quia est finita, ac limitata, ideo habet solam eam perfectionem, quia solam eam naturam perficere possit, cui connaturaliter vnitur. Quæ quidem ratio probat, vt obseruat idem Vasquez, quidem de potentia absoluta fieri posse, vt Angelica natura, aut eius hypostasis vnatur, vel hypostasi, vel naturæ alienæ vnione mutuo, vel non mutuo perfectiua intrinsecè suorum extremorum. Quia potentia absoluta Dei nihil potest peculiare quoad genus causæ formalis, sicut potest multa quoad genus causæ efficientis.

Art. 2. Secundus assumptionis modus fit per vnionem assumptis cum assumpto præcisè in ordine ad locum, & in ratione motoris, ac moti, & præterea cum vi representatiua assumptis per id, quod assumitur. Atque hoc modo certum est ex fide, Angelos posse assumere, & verè, ac realiter assumptisse varia corpora. Quia libri Prophetarum, ac maxime Tobie sunt pleni apparitionibus Angelorum in figura corporali, atque variis eorum operationibus in corporibus, & per corpora assumpta. Illustrior præ ceteris est apparitio Dæmonis, & collocutio cum Eva sub specie serpentis ex 3. Genes. illustres quoque, ac celebres sunt apparitiones bonorum Angelorum sub specie hominum, factæ Abrahamo, Loth, & Iacob, quæ habentur Genes. cap. 18. & 19. & 32. vbi etiam narratur lucta Angeli cum Iacob per totam noctem. Præterea in Euangelio habentur etiam plures eiusmodi apparitiones. Matthæi enim 4. Satan tentat Christum visibiliter. Et Luca 22. 43. apparet illi *Angelus de Cælo confortans eum*. Et act. 12. 7. Angelus Domini astitit Petro, illumque eduxit de carcere, vt omittam alia eiusmodi quamplura. Istiusmodi porro apparitiones non fuisse purè imaginarias, vt imaginatus est Vdalricus in summa lib. 4. sed veras, ac reales cum vera, ac reali vnione penetratiua Angelorum ad corpora, & cum vera, ac reali motione corporum per Angelos, cumque vera apparentia, & representatione Angelorum per figuram, & modum corporum sibi adiutorum, perque operationes exercitas in ipsis, manifestissimè apparet. Tum ex realitate operationum corporalium, quæ exprimuntur in locis indicatis. Tum etiam quia, vt optime obseruat D. Thomas quest. 51. artic. 2. quod apparet imaginariè tantum, est in sola imaginatione videntis. Angeli autem inducuntur in prædictis locis, vel certè in plerisque eorum perceptibiles indiscriminatim ab omnibus; maxime verò Angeli, qui apparuerunt Abraham viui fuerunt non solum ab Abraham, sed etiam à tota eius familia, necnon à Loth, & à quibuscumque promiscuè ciuibz Sodorum, similiterque Angelus Tobie ab omnibus promiscuè videbatur. Quapropter veras, ac reales apparitiones corporales Angelorum, verasque, & reales assumptiones corporum per Angelos cum vi, & dispositione representandi, & indicandi corporaliter, ac sensibiliter ipsos Angelos, vnanimi consensu tuerentur possibiles, ac sæpe existentes de facto, omnes Theologi cum Magistro in 2. dist. 8. & cum D. Thom. loco nuper indicato.

Art. 3. Ratio possibilitatis est, quia Angelis inest virtus sufficiens ad motum localem corporum, & ad configurationem ipsorum, qualis ipsis placuerit, & ad præstanda ea omnia, quæ per solam motionem localem corporum præstari possunt, quandoquidem hoc est mini-

um, quod circa corpora peragi potest. Atque Angelus aliquid peragere circa corporea possunt, cum sint directores eorum, vt superius dictum est, & inferius confirmabitur denuo. Per solas autem prædictas operationes peragitur assumptio corporum per Angelos, de qua nunc agitur, vt liquet ex eius expositione præmissa in articulo præcedenti, initio. Ratio verò conuenientia, ob quam pluries de facto ita apparuerint Angeli, atque assumptis corpora, delimitur ex eo, quod Angeli ex sua natura sunt administratorij spiritus, vt sapientius dictum est, & vt tales incumbunt directioni, & protectioni, & consolationi hominum. Homo verò plurimum dependet à sensu, & sensibilibus quoad directionem suorum actuum interiorum, & quoad internam protectionem, & consolationem: Fieri itaque non potuit, vt omnes homines & semper dirigerentur, protegerentur, atque consolationem consequerentur opportunam per Angelos, & tamen nunquam occurreret impossibilitas, ea præstandi, aut perfectissimè, & conuenientissimè præstandi, independenter ab assumptione corporis, & à vera, ac reali, vereque, ac realiter sensibili apparitione, & multiplici operatione corporali. Quæcumque autem ita sunt opportuna, ac necessaria ad fines intentos per diuinam prouidentiam, eadem Dei prouidentia cumulatè præstat in omni genere; quantum expedit.

Art. 4. Circa naturam porro corporis assumptibilis ab Angelis, ac de facto assumpti, licet sit nonnulla diuersitas opinionum, ea tamen est longe probabilior, quam tradit D. Thom. in dicto art. 2. ad 3. & alibi non semel, alique plures auctores cum eodem: Angelos nimirum plerumque assumere corpus æreum, atque hanc esse conuenientem præ ceteris materiam ex qua plerumque conformant sibi corpus humano simillimum. In primis enim, cum Angeli sint naturæ essentialiter simplicis, magis eis congruit corpus simplex, quam mistum. Deinde cum assumant corpora ab breuè tantummodo tempus, quo elapso oportet, vt protinus dispareat corpus assumptum, eiusque configuratio humana; atque terra sit corpus tenacius figuræ semel susceptæ, nec ita facile dispareat; patet terram simul cum mixtis omnibus debuissè ordinariè excludi ab eiusmodi assumptione. Sed neque ignis, aut aqua couenienter assumerentur. Quia huiusmodi assumptiones, & apparitiones sunt in gratiam hominum, vtque ipsis familiariter adsint Angeli. Ignis autem propter vehementiam suæ actiuitatis esset nimium offensiuus respectu eorum, in quorum gratiam fierent apparitiones, neque frigiditati, & humiditati aquæ idem deesset inconueniens. Vnus autem est, & maxime simplex, & facile susceptiuus cuiuscumque figuræ, & in quo eadem figura facillimè, ac citissimè euanescat, nihilque offendant hominem, qui assidue eius inspiratione, & respiratione fonetur, ac proinde est maxime accommodatus ex sua natura, vt assumatur ab Angelis, adiuncta per virtutem, & actiuitatem ipsorum constipatione partium, ac densitate congruenti, vt referat corpus humanum. Dixi autem, vt plurimum hanc esse materiam assumptionis, quia nonnunquam expedit vt corpus assumptum sit natura, quæ non citò euanescat, ac dispareat, vt videre est in apparitione dæmonis sub figura serpentis in Paradiso. An vero aëri, quando assumitur interficiatur exigua aliqua quantitas corporis crassioris, sicut interficiatur in nubibus, quo exemplo vtitur D. Thomas vbi supra, affirmant D. Bonauentura, Scotus, & nonnulli alij. Sed non videtur id omnino necessarium, nec tanti ea res est, vt longior mora circa eam fieri debeat.

Art. 5. Tertius assumptionis modus latè, ac impro-

prie

prie talis, ac raro sub ea voce usurpatus est per applicationem Angelica virtutis, & praesentiam eius, ad corpus praecise vt substantiam motioni eius, absque representatione Angelicae naturae per idem corpus. Quo pacto assumit Daemon corpora hominum, quos obidet, & dici quodammodo possunt assumere singuli Angeli singulos coelos, quibus mouendis adsunt, necnon singulos homines, quibus custodiendis, ac dirigendis inuigilant. Verum de hoc assumptionis, seu quasi assumptionis genere dicendum est infra seorsum, nec ad praesens attinet, vt quidquam dicatur. Quia haec quaestio subinferetur in hoc loco à Dno Thoma, atque à nobis subinferta est, tanquam appendix ad quaestionem de incorporeitate Angelorum; ad cuius intelligentiam conferunt aliquod primum, & secundus modus assumptionis, tertius verò nihil. Eadem autem ratione praetermittitur à fortiori examen apparitionis pure imaginariae per puram apprehensionem phantasiae, vel per oculos praestigijs delusos, de quo genere plura videri possunt apud Del-Rio, aliosque agentes de Magia, & aliquid à nobis etiam suggeretur infra.

Ad 1. Patet responsio ex distinctione assumptionis praemissa supra artic. 1. & 2. Seclusa enim assumptione per unionem assumptis, & assumpti, vel alterutris, quae repugnat Angelo, superest assumptio per unionem colligatiuam in ordine ad locum, & figuratiuam assumptis per assumptum, quae non repugnat eidem.

Ad 2. Non existit Angelus gratia sui praecise, nec operando soli incumbit propria utilitati, cum sit administratorius spiritus, tamen principaliter existat gratia sui, atque operationes eius ordinantur principaliter ad propriam utilitatem. Vnde licet plerumque existat sine corpore sibi adiuncto: Aliquoties tamen oportet, vt assumat corpus, quatenus aliquando accidit, vt non possit aliter subuenire hominibus quantum, & quomodo interest ipsorum; interfuit autem magis, vt id frequentius fieret in veteri testamento, quam in nouo, vt obseruat D. Thomas art. illo 2. ad 1. tum quia maiores erant tunc tenebrae generis humani, minorque capacitas proxima ad percipienda spiritualia, non subuenientibus extraordinario modo figuris corporalibus, tum maxime quia omnes illae apparitiones Angelorum veteris testamenti erant opportunae, & ordinabantur cum speciali utilitate ad praefigurandam, & pronuntiandam apparitionem Verbi diuini in carne humana, & ad reddendam faciliorem postea in nouissimis temporibus fidem illius. Iam sententia illa Bernardi procedit ex opinione eius iam ante reiecta de corporalitate Angelorum, nisi accipiatur, vt vult D. Thomas, de indigentia corporis, non ad proprium intrinsecum complementum, sed tanquam instrumenti aliquando necessarij ad actiones alijs utiles, ideoque ad tempus assumpti modo dicto. Verum de modis interpretandi aliquos ex Sanctis PP. quorum aliqua locutiones videntur tribuere Angelis corpora connaturaliter vnita & completiua eorum, dictum est iam vniuersaliter supra.

Ad 3. Sicut nos, quia cognoscimus insensibilia mediante sensibilibus, cognoscimus illa ad modum istorum, quin propterea affirmemus insensibilia esse sensibilia, aut credamus talem esse modum, quo Angeli sunt in se, qualis est modus, quo cognoscuntur à nobis, ita etiam Angelus assumens corpus, atque sub eius velamine apparens, non propterea dicitur, aut vllatenus significat se esse corporeum, sed se esse perfectius, qualis imperfecte apparet, ac subluet per corpus, & per operationes, quas mediante corpore exercet. In quibus nimirum apparet vis intellectiva latentis sub corpore, & directiua homi-

R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. I.

nis, atque sufficiens ad custodiam eius.

Ad 4. Optime obseruat Vasquez disp. 184. cap. 2. licet Angeli apparentes corporaliter, sint indiscernibiles per negligentem primi occursum obseruationem, quatenus corpus assumptum vtrumque aëreum, ac tenue, esset resistituum tactus propter constipationem, & condensationem eius praeternaturaliter superadditam, & propter colores vltius superinductos humanis simillimos, esse nihilominus discernibiles absolute per accuratam inspectionem. Quia est impossibile, vt Angelus inducat in corpus non viuens omnes qualitates, totumque temperamentum proprium corporis viuents. Quia ipse ex se actiuitatem immediatam ad id sufficientem nequaquam habet, nec potest applicare causas corporales ad id ipsum sufficientes, quin deprehendatur ab adstantibus, si & absolute id impossibile non est. Examen autem sui per inspectionem, & contactum, quod exigit Christus Dominus à Discipulis, fuit diligentissimum, vt apparet ex contextu illo Lucae, & ex cap. 20. Ioannis. Accedit Angelos bonos semper in eiusmodi apparitionibus intericere aliquas actiones, ex quibus tandem innotescat, certò, ac legitime natura ipsorum. Mali vero innotescunt satis, nolenti decipi ex praua eorum intentione, quam manifestant operationes ipsorum.

Ad 5. Operationes, & effectus viuents proprij sunt in duplici differentia. Quia in quibuldam non solus modus operandi, seu actio est vitalis, sed etiam substantia operis, & terminus vitaliter productus est intrinsece vitalis, vt patet in intellectione, volitione, visione, auditione, & similibus. Atque operationes huiusmodi nullas potest edere Angelus in corpore, aut per corpus assumptum. Quia nequit ipsum viuificare, nec vt non viuo ad aliquid vitale, quia vitale est peragendum. Aliae viuents operationes sunt, in quibus solus modus operandi, & actio est intrinsece vitalis, terminus vero productus est vitalis per solam denominationem extrinsecam. Huiusmodi sunt locutio, comestio, generatio, & motus progressiuus. Quia sonus editus per vitalem aëris concussionem, qui in locutione intercedit, non est intrinsece vitalis; idemque dicitur de traiectione cibi in stomachum, necnon de traductione feminis ab vno corpore in aliud, necnon de transitu corporis de vno loco in alium. Atque huiusmodi operationes potest exercere Angelus in corpore, & per corpus assumptum cum imitatione, sed absque realitate vitalitatis. Quia nimirum hoc non transcendit limites virtutis actiuae sufficientis ad mouenda localiter corpora, quam certum est inesse Angelo, & bono, & malo. Patet autem nihil hoc prodesse pro scopo argumenti.

QVÆSTIO VIII.

Vtrum duratio Angeli sit indiuisibilis.

IDEVR esse indiuisibilis 1. Quia aeternitas est duratio indiuisibilis. Angelus autem durat aeternitate, vt habetur ex Basil. hom. 1. Hexam. ad illud in principio creauit. Erat sanè, ait, status quidam mundi generatione superior, abstractis illis à concretionem materiae potentis (Angelis) mundo praestantioribus, pro decoro accommodatus, temporis etiam conditione anterior, aeternus nimirum, ac perpes. Ergo duratio Angeli est indiuisibilis.

2. Duratio diuisibilis habet partes priores, & poste

R

poste